

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An Ardteistiméireacht 2013

Scéim Mharcála

GAEILGE

Ardleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do scoláirí faoi úsáid na scéimeanna marcála foilsithe

Níl na scéimeanna marcála a fhoilsíonn Coimisiún na Scrúduithe Stáit ceaptha lena n-úsáid mar cháipéisí astu féin. Is áis riachtanach iad ag scrúdaitheoirí a théann faoi oiliúint i léirléamh agus i gcur i bhfeidhm ceart na scéime. Mar chuid den oiliúint sin, as measc rudaí eile, déantar samplaí d'obair na scoláirí a mharcáil agus déantar plé ar na marcanna a bhronntar, mar mhaithe le cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Déanann Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na scrúdaitheoirí ina dhiaidh sin le cinntiú go gcuirtear an scéim mharcála i bhfeidhm go comhleanúnach agus go beacht. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh i dtaca le cé acu a cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa d'obair iarrthóra nó nár cuireadh.

Is cáipéisí oibre na scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear bailchríoch uirthi go dtí go gcuireann scrúdaitheoirí i bhfeidhm ar obair iarrthóirí í agus go dtí go mbailítear agus go meastar an t-aiseolas ó na scrúdaitheoirí uile, i bhfianaise raon iomlán na bhfreagraí a thug na hiarrthóirí, leibhéal foriomlán deacrachta an scrúdaithe agus an ghá le comhleanúnachas caighdeán a choimeád ó bhliain go bliain. Aistriúchán ar an scéim chríochnaithe atá sa cháipéis fhoilsithe seo, mar a cuireadh i bhfeidhm ar obair na n-iarrthóirí uile í.

Is cóir a nótáil i gcás scéimeanna ina bhfuil freagraí nó réitigh eiseamláireacha nach bhfuil sé i gceist a chur in iúl go bhfuil na freagraí ná na réitigh sin uileghabhálach. D'fhéadfadh sé go bhfuil leaganacha éagsúla nó malartacha ann a bheadh inghlactha freisin. Ní mór do na scrúdaitheoirí tuillteanas gach freagra a mheas agus téann siad i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha nuair a bhíonn amhras orthu.

Scéimeanna Marcála san am atá le teacht

Ní cóir talamh slán a dhéanamh d'aon rud a bhaineann le scéimeanna marcála san am atá le teacht bunaithe ar scéimeanna a bhí ann cheana. Cé go mbíonn na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, is féidir go mbeadh athrú ar shonraí marcála cineál áirithe ceiste i gcomhthéacs na páirte a bheadh ag an gceist sin sa scrúdú foriomlán bliain áirithe ar bith. Bíonn sé de fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir bliain áirithe ar bith a dhéanamh amach cén tslí is fearr a chinnteoidh go measfar obair na n-iarrthóirí go cothrom agus go cruinn, agus go gcoimeádfar caighdeán comhleanúnach measúnachta ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh gnéithe de struchtúr, de mhionsonraí agus de chur i bhfeidhm na scéime marcála in ábhar áirithe athrú ó bhliain go bliain gan rabhadh.

PÁIPÉAR I (160 marc)

CLUASTUISCINT (60 marc)

{	(i)	Tuiscint	=	60 marc	}
{	(ii)	Cumas Gaeilge	-	(0-3) marc	}
{	(iii)	Iomlán	=		}

Cuid A: 18 marc (Eolas)

$$\text{Fógra 1: } 2 \text{ mharc} \times 5 = 10 \text{ marc}$$

$$\text{Fógra 2: } 2 \text{ mharc} \times 4 = 8 \text{ marc}$$

$$10 + 8 = \underline{18 \text{ marc}}$$

Cuid B: 28 marc (Eolas)

$$\text{Comhrá 1: } 2 \text{ mharc} \times 7 = 14 \text{ mharc}$$

$$\text{Comhrá 2: } 2 \text{ mharc} \times 7 = 14 \text{ mharc}$$

$$14 + 14 = \underline{28 \text{ marc}}$$

Cuid C: 14 mharc (Eolas)

$$\text{Píosa 1: } 2 \text{ mharc} \times 4 = 8 \text{ marc}$$

$$\text{Píosa 2: } 2 \text{ mharc} \times 3 = 6 \text{ mharc}$$

$$6 + 8 = \underline{14 \text{ mharc}}$$

Bainfear ó 0 go 3 ar chaighdeán na Gaeilge.

Triail Chluastuisceana: Téipscrip 2013

CUID A

Fógra 1 (Cánúint Chonnacht)

Seo fógra ón eagraíocht Gaelscoileanna. Cuirfidh Gaelscoileanna an comórtas *Scléip* ar siúl i mí Aibreáin. Is comórtas náisiúnta tallainne é. Tá *Scléip* dírithe ar dhaltaí atá ag freastal ar scoileanna dara leibhéal lán-Ghaeilge nó ar scoileanna dara leibhéal Gaeltachta. Beidh sé rannóg sa chomórtas – ceol, amhránaíocht, rince, mím, scéalaíocht agus drámaíocht. €20 an táille iontrála ar gach rannóg. Is é an deichiú lá de Mhárta an dáta deireanach le haghaidh iontrálacha. Tá gach eolas faoin gcomórtas ar fáil ach ríomhphost a chur go dtí oifig@gaelscoileanna.ie.

Fógra 2 (Canúint na Mumhan)

Seo fógra ón mbrainse áitiúil de chumann na Croise Deirge. Tá cumann na Croise Deirge ag bailiú airgid chun cuidiú leis na daoine san Afraic atá ag fulaingt de bharr gorta. Beidh turas rothaíochta urraithe ar siúl ar an naoú lá de Bhealtaine. Turas tríocha míle a bheidh ann, ó lár an bhaile amach go dtí an Bóthar Buí agus ar ais. Beidh oíche eolais faoin turas rothaíochta seo ar siúl i halla na pobalscoile oíche Dé Céadaoin seo chugainn. Tabharfar amach cártaí urraíochta ar an oíche. Le bheith páirteach sa turas, ní mór do dhuine €25 d'urraíocht a bhailiú. Úsáidfear an t-airgead ar iarrachtaí chun foinsí nua uisce a aimsiú i dtíortha na hAfraice. In airde ar do rothar leat le cuidiú leis an gcúis mhaith seo.

CUID B

Comhrá 1 (Canúint Uladh)

An Chéad Mhír

Seán: Haló, a Orla, cad é mar atá cúrsaí leatsa?

Orla: Go hiontach, a Sheáin. Agus cén fáth nach mbeadh? Chríochnaigh mé an Ardteistiméireacht inniu ... bhí an scrúdú deireanach agam ar maidin.

Seán: Nach breá duit, a Orla. Tá mé in éad leat. Tá an Eacnamaíocht fós le déanamh agamsa... Dé hAoine seo chugainn. Cén scrúdú a bhí agat maidin inniu, a Orla?

Orla: An Bhitheolaíocht. Bhí mé an-sásta leis an pháipéar. Sin dea-scéal domsa mar tá súil agam an Eolaíocht a dhéanamh trí Ghaeilge in Ollscoil na hÉireann i nGaillimh. Cén plean atá agat féin, a Sheáin?

Seán: Is é an Gnó i gColáiste na Tríonóide an chéad rogha atá agam ar fhoirm an CAO.

Orla: Ní bheidh aon fhadhb agat na pointí a fháil. Is scoláire maith thú agus bhí múinteoir maith agat don Ghnó san Ardteist.

An Dara Mír:

Seán: Tá mé ag iarraidh post páirtaimseartha a fháil don samhradh. Ba mhaith liom airgead a shábháil don Ollscoil. Ní bheidh sé éasca ar mo thuismitheoirí. Beidh na táillí clárúcháin níos airde ná riamh agus beidh triúr againn ar an ollscoil an bhliain seo chugainn.

Orla: Nach raibh tú ag obair go páirtaimseartha an samhradh seo caite, a Sheáin?

Seán: Bhí mé ag obair sa gharáiste bheag anseo sa bhaile. Tá seans agam dul ar ais ag obair ann arís i ndiaidh na hArdteistiméireachta. Níl an pá iontach ach tá an t-úinéir go deas agus cuidíonn gach euro na laethanta seo.

Orla: Cuidíonn, cinnte. Tá an t-ádh ormsa. Beidh mise ábalta fanacht sa bhaile anseo an bhliain seo chugainn. Ní bheidh táillí lóistín le híoc agamsa. Is é costas an lóistín is mó a chruthaíonn fadhbanna do mhic léinn ollscoile.

Seán: Is é, cinnte, agus bhí moill mhór leis na deontais anuraidh. Féach, ní ceart dúinn a bheith ag caint faoi na fadhbanna. Beidh an saol go breá againn, déarfainn.

Orla: Bhuel, tá moladh amháin atá agam duit anois, a Sheáin. Luigh isteach ar an staidéar idir seo agus an Aoine. Tá go leor cainte déanta againn. Ádh mór ort sa scrúdú, a Sheáin.

Seán: Go raibh maith agat, a Orla. Déanfaidh mé cúpla uair a' chloig staidéir anocht. Beidh sé ar fad thart i gceann dhá lá, buíochas le Dia.

Comhrá 2 (Canúint Chonnacht)

An Chéad Mhír:

- Colm:** Ó, a Shíle, tá fáilte romhat abhaile. Cén uair a tháinig tú ar ais?
- Síle:** Bhuel, a Choilm, shroich mé aerfort Bhaile Átha Cliath maidin Dé Sathairn ar leathuair tar éis a sé.
- Colm:** Ar ndóigh, chuala mé ar an nuacht go raibh na heitiltí go léir idir Éirinn agus Nua-Eabhrac curtha ar ceal ar feadh trí lá.
- Síle:** Ní haon ionadh é sin, a Choilm. Dúradh thall i Nua-Eabhrac gurbh é hairicín Sandy an hairicín ba mheasa a bhuail cósta thoir Mheiriceá riamh. Ní chreidfeá an aimsir, a Choilm – gálaí móra gaoithe, tonnta ollmhóra agus tuilte arda.
- Colm:** Ó, go sábhála Dia sinn. Ar tháinig an chathair chun stad?
- Síle:** Tháinig, go deimhin. Bhí ceantar Manhattan i ndroch-chaoi cheart. Fágadh na sráideanna faoi uisce, scuabadh droichid chun siúil agus cuireadh an córas iompair ó mhaith.
- Colm:** Ar bhog tú amach ón óstán in aon chor, a Shíle?
- Síle:** Níor bhog. Bhí mé gafa san óstán ar feadh dhá lá. Cuireadh isteach go mór ar na seirbhísí san óstán. Ní raibh leictreachas, teas, teilifís ná an t-idirlíon ar fáil. Bhí mé ag brath ar an bhfón póca agus ar an raidió.

An Dara Mír:

- Colm:** Céard a rinne tú san óstán, a Shíle?
- Síle:** Chaith mé an t-am ag éisteacht le ceol ar an i-pod.
- Colm:** An raibh tú scanraithe, a Shíle?
- Síle:** Bhí, go deimhin. Oíche amháin, chuala mé pléasc uafásach agus nuair a d'fhéach mé amach an fhuinneog, bhí na cáblaí leictreachais tite anuas agus bhí carr trí thine.
- Colm:** Ó, a Shíle, bhí an t-ádh dearg leat. Tuairiscíodh ar an nuacht anseo gur maraíodh tríocha duine agus go ndearnadh luach fiche milliún dollar de dhamáiste.

- Síle:** Chreidfinn é sin. D'fhéadfadh cúrsaí a bheith i bhfad níos measa, a Choilm. Ar ámharáí an tsaoil, bhí an stáisiún núicléach is gaire do Nua-Eabhrac dúnta i gcomhair deisiúcháin ag an am. Ní fios cén scrios a dhéanfaí dá dtarlódh aon rud don stáisiún núicléach.
- Colm:** Ó, a Shíle ... Creid é nó ná creid é, chonaic mé pictiúr ar Facebook agus siore ag snámh timpeall ar theach i Nua-Eabhrac.
- Síle:** Ó, an ag magadh fúm atá tú, a Choilm?

Cuid C

Píosa 1 (Canúint Uladh)

Bhí slua mór i láthair in Óstán Jackson aréir nuair a seoladh Bliainiris Dhún na nGall. 160 leathanach atá sa bhliainiris seo agus clúdaíonn sí go leor gnéithe de shaol an chontae. Tá altanna ann ar stair, ar sheandálaíocht agus ar iascaireacht an chontae. Ba é an peileadóir contae Rory Kavanagh a rinne an seoladh. Ar ndóigh, bhí baint ag Rory agus a chomhimreoirí le casadh mór eile i stair Dhún na nGall Meán Fómhair seo caite. Bhuaigh siad craobh na hÉireann den chéad uair ón bhliain 1992. Seans maith go mbeidh cuntas ar éacht Rory agus ar fhoireann an chontae le léamh sa bhliainiris sna blianta amach romhainn. Tá cóip na bliana seo ar díol i siopaí leabhar ar fud an chontae ar phraghas €5.20.

Píosa 2 (Canúint na Mumhan)

Bhí Aonach na Nollag ar siúl Dé Domhnaigh seo caite i gCúil Aodha i nGaeltacht Mhúscaí. Ba í seo an dara bliain a bhí an t-aonach seo ann. Is é Comharchumann Forbartha Mhúscaí a eagraíonn an ócáid. Bíonn seans ag an bpobal earraí a dhéantar go háitiúil a cheannach ar an aonach. Bhí cístí, seacláid, seodra agus ealaín ar díol ar na seastáin i mbliana. Bhain páistí Mhúscaí an-taitneamh as cuairt Dhaidí na Nollag nuair a tháinig sé ar leathuair tar éis a trí. Bliain ghnóthach is ea 2013 i gceantar Chúil Aodha. Tá Cór Chúil Aodha ag ceiliúradh mar go bhfuil sé caoga bliain ó bunaíodh é. Tá dlúthcheirnín nua seolta ag an gCór agus tá go leor imeachtaí ar siúl faoi láthair mar chuid den cheiliúradh.

Cuid A (18 marc)

Fógra a hAon (10 marc)

1. (a) Cén t-ainm atá ar an gcomórtas a bheidh ar siúl?
Scléip = 2 mharc
- (b) Cén sórt comórtais é ?
Is comórtas náisiúnta tallainne é = 2 mharc
Is comórtas tallainne é = 2 mharc
Is comórtas náisiúnta é = 1 mharc
2. (a) Luaigh grúpa **amháin** daltaí a bhfuil an comórtas dírithe orthu.
(Daltaí atá ag freastal ar) scoileanna dara leibhéal lán-Ghaeilge = 2 mharc
(Daltaí atá ag freastal ar) scoileanna dara leibhéal Gaeltachta = 2 mharc
(Daltaí atá ag freastal ar) scoileanna lán-Ghaeilge = 1 mharc
(Daltaí atá ag freastal ar) scoileanna Gaeltachta = 1 mharc
(Daltaí) ón nGaeltacht = 1 mharc
- (b) Cé mhéad rannóg a bheidh sa chomórtas?
6 = 2 mharc
3. Conas is féidir eolas a fháil faoin gcomórtas ?
Ríomhphost a chur go dtí oifig @ gaelscoileanna.ie = 2 mharc
(seoladh ceart riachtanach).
Ríomhphost a chur = 1 mharc
Ar an idirlíon = 1 mharc
Suíomh idirlín = 1 mharc
Gaelscoileanna.ie = 1 mharc

Fógra a Dó (8 marc)

1. Cén fáth a bhfuil an t-airgead seo á bhailiú?
Chun cuidiú leis na daoine san Afraic atá ag fulaingt de bharr gorta = 2 mharc
Do dhaoine san Afraic atá ag fulaingt = 2 mharc
Do dhaoine atá ag fulaingt de bharr gorta = 2 mharc
De bharr an ghorta san Afraic = 2 mharc
Do dhaoine san Afraic = 1 mharc
Do dhaoine atá ag fulaingt = 1 mharc
Don Afraic = 1 mharc
Gorta = 1 mharc
Afraic (leis féin) = 0 Uisce = 0
2. (a) Cad a bheidh ar siúl ar an naoú lá de Bhealtaine?
Turas rothaíochta urraithe = 2 mharc
Rothaíocht urraithe = 2 mharc
Turas rothaíochta = 1 mharc
Turas urraithe = 1 mharc
Turas = 0

(b) Cad a bheidh ar siúl oíche Dé Céadaoin seo chugainn?
Oíche eolais = 2 mharc eolas = 0

3. Conas a úsáidfear an t-airgead ?
Chun foinsí nua uisce a aimsiú i dtíortha na hAfraice = 2 mharc
Chun foinsí uisce a aimsiú = 2 mharc
Ar fhoinsí uisce = 2 mharc
Uisce do na daoine san Afraic = 2 mharc
Uisce = 1 mharc
Uisce san Afraic = 1 mharc
I dtíortha na hAfraice = 0

Cuid B (28 marc)

Comhrá a hAon (14 mharc)

An Chéad Mhír

1. Cad a rinne Orla inniu?
Chríochnaigh sí an Ardteist = 2 mharc
Bhí an scrúdú deireanach aici inniu = 2 mharc
Bitheolaíocht = 2 mharc Scrúdú san Ardteist = 1 mharc
Ardteist = 0
2. Cén cúrsa ba mhaith le hOrla a dhéanamh san Ollscoil?
Eolaíocht = 2 mharc
3. Luaigh cúis **amháin** nach mbeidh aon fhadhb ag Seán go leor pointí a fháil, dar le hOrla.
Is scoláire maith é = 2 mharc
Bhí múinteoir maith aige (don Ghnó) san Ardteist = 2 mharc

An Dara Mír

1. Cad ba mhaith le Seán a fháil don samhradh?
Post páirtaimseartha = 2 mharc
Post = 1 mharc Post samhraidh = 1 mharc
2. Luaigh fáth **amháin** nach mbeidh sé éasca ar thuismitheoirí Sheáin an bhliain seo chugainn.
Beidh táillí clárúcháin níos airde ná riamh = 2 mharc
Táillí arda **nó** táillí clárúcháin = 2 mharc
Beidh triúr acu ar an ollscoil = 2 mharc
Táillí = 1 mharc
3. (a) Cén rud is mó a chruthaíonn fadhbanna do mhic léinn ollscoile, dar le hOrla?
Costas an lóistín = 2 mharc
An costas = 1 mharc
An lóistín = 1 mharc

- (b) Cad a mholann Orla do Sheán a dhéanamh?
 Luigh isteach ar an staidéar = 2 mharc
 Staidéar = 2 mharc   Obair = 2 mharc

Comhrá A Dó (14 mharc)

An Chéad Mhír

1. (a) Cén scéal a chuala Colm ar an nuacht faoi na heitiltí idir Éirinn agus Nua-Eabhrac?
 Bhí siad curtha ar ceal ar feadh trí lá = 2 mharc
 Bhí siad curtha ar ceal = 1 mharc
- (b) Luaigh rud **amháin** a deir Síle faoin aimsir a tháinig le hairicín Sandy.
 Gálaí = 1m + cáiliú (móra) = 1 mharc
 Tonnta = 1m + cáiliú (ollmhóra) = 1 mharc
 Tuilte = 1m + cáiliú (arda) = 1 mharc
 Bhí gálaí, tonnta, agus tuilte ann. = 1 mharc
 Ba é an hairicín ba mheasa = 1 mharc
2. Tabhair píosa **amháin** eolais faoin droch-chaoi a bhí ar Manhattan, dar le Síle.
 Fágadh na sráideanna faoi uisce = 2 mharc
 Scuabadh droichid chun siúil = 2 mharc
 Cuireadh an córas iompair ó mhaith = 2 mharc
 Bhí sé i ndroch-chaoi cheart = 1 mharc
3. Luaigh **dhá** sheirbhís nach raibh ar fáil san óstán.
 Leictreachas **nó** teas **nó** teilifís **nó** an t-idirlíon = 1 mharc + 1 mharc = 2 mharc

An Dara Mír

1. Luaigh rud **amháin** a chonaic Síle nuair a d'fhéach sí amach an fhuinneog.
 Bhí na cáblaí leictreachais tite = 2 mharc
 Cáblaí leictreachais = 1 mharc
 Cáblaí = 0
 Bhí carr trí thine = 2 mharc
 Carr = 1 mharc
2. Cén luach damáiste a rinneadh, dar le Colm?
 \$20 milliún = 2 mharc
 20 milliún dollar = 2 mharc
 20 milliún = 0
(Cealú anseo má tá dhá fhreagra- ceann ceart agus ceann mícheart)
3. Cén fáth a raibh an stáisiún núicléach dúnta ag an am?
 (I gcomhair) deisiúcháin = 2 mharc

Cuid C (14 mharc)

Píosa A hAon (8 marc)

1. Cad a seoladh aréir?
Bliainiris = 2 mharc
Iris(Dhún na nGall) = 1 mharc
Leabhar = 0
2. Luaigh gné **amháin** de shaol an chontae a bhfuil alt faoi sa leabhar.
Stair **nó** seandálaíocht **nó** iascaireacht = 2 mharc
3. (a) Cad a rinne Rory Kavanagh agus a chomhimirí Meán Fómhair seo caite?
Bhuaigh siad Craobh na hÉireann (den chéad uair ón mbliain 1992) = 2 mharc
Bhuaigh siad Craobh na hÉireann don chéad uair = 0
Craobh na hÉireann = 0

(b) Cén praghas atá ar an leabhar seo?
5.20 euro nó €5.20 = 2 mharc
(Cealú anseo má tá dhá fhreagra- ceann ceart agus ceann mícheart)

Píosa A Dó (6 mharc)

1. Cad a bhí ar siúl i gCúil Aodha Dé Domhnaigh seo caite?
Aonach na Nollag = 2 mharc
Aonach = 1 mharc
2. Luaigh **dhá** earra a bhí ar díol ar na seastáin.
Cistí, seacláid, seodra, ealaín = 1 mharc + 1 mharc (chocláid = 0)
Earraí a dhéantar go háitiúil = 0
3. Cén fáth a bhfuil Cór Chúil Aodha ag ceiliúradh i mbliana?
Caoga bliain ó bunaíodh é = 2 mharc
I 1963 a bunaíodh é = 2 mharc
50 bliain = 2 mharc

- 3 Roinn ar an bpáipéar scrúdaithe
- A. Aiste nó Alt Nuachtáin / Irise
  - B. Scéal
  - C. Díospóireacht / Óráid

An Mharcáil:

Stíl chuí scríbhneoireachta = 5 marc

Ionramháil Ábhair = 15 marc

Cumas Gaeilge = 80 marc

Caithfidh an Scrúdaitheoir an marc a bhronntar as 5 (Stíl), an marc a bhronntar as 15 (Ábhar) agus an marc a bhronntar as 80 (Gaeilge) a thaispeáint go soiléir ag bun na hiarrachta ceapadóireachta.

Stíl (5) =

Ábhar (15) =

Gaeilge (80) =

CII (100) =

Gnéithe a bhaineann leis an marcáil**Stíl chuí scríbhneoireachta (5 marc):**

Stíl (5 marc) = 5 marc sa chás go bhfuil an stíl chuí scríbhneoireachta in úsáid-má roghnaítear B (a), ní mór don iarrthóir **Scéal** a scríobh agus ní cheadaítear **Aiste** nó **Díospóireacht** srl. Sa chás go scríobhtar **Aiste** srl. agus teideal an scéil leis, an marc cuí ná Stíl (5) = 0.

Smaoinigh nach mbaineann an marc ar Stíl le caighdeán nó le cáilíocht na hiarrachta. Déantar é seo a mheas faoi Ábhar (15 marc).

Ionramháil Ábhair (15 marc):

Tuairimí, smaointe, insint, eachtraí, imeachtaí, eolas, faisnéis a bhaineann le hábhar theideal na ceapadóireachta.

Aicme	Grád	Marc
Ionramháil shármhaith (smaointe fairsinge, samhlaíocht neamhghnáthach)	A	13,14,15
Ionramháil an-mhaith	B	11,12
Ionramháil mhaith	C	9,10
Ionramháil mheasartha	D	6,7,8
Ionramháil lag / bhearnach	E	3,4,5
Ionramháil an-lag (easnamhach)	F / NG	0,1,2

Ba cheart an ionramháil ábhair a mheas agus tagairt á déanamh do Chumas na Gaeilge. Ó tharla gurb í an teanga an chóir iompair atá ag na smaointe, bíonn coibhneas i gcónaí idir an Cumas Gaeilge agus Ionramháil an Ábhair. Má bhíonn an chóir iompair lag ní féidir na smaointe a chur i láthair go héifeachtach. Bíonn sé deacair na smaointe a aimsiú má bhíonn an Ghaeilge lag nó bearnach. Is í an mháistreacht ar an teanga leis na smaointe a ionramháil an ghné den scríbhneoireacht is tábhachtaí agus an cheapadóireacht á grádú.

Moltar measúnú a dhéanamh ar iarracht an iarrthóra mar aonad.

Cumas Gaeilge (80marc) =

- (1) fairsinge agus saibhreas Stór Gaeilge an iarrthóra móide
- (2) beachtas maidir le máistreacht cruinnúsáide ar na príomhghnéithe de cheart na Gaeilge (gramadach, comhréir, struchtúr, deilbhíocht) de cheart na Gaeilge.

Agus na mórbotúin á “marcáil” le peann dearg níor mhór go mbeifí in ann an difríocht a aithint idir botúin mhóra chomhréire agus mionbhotúin ghramadaí.

Cuimhnigh ar an treoir seo ón scrúdpháipéar:

Ní mór ceangal cinnte leanúnach a bheith ann idir an teideal a roghnaítear agus an t-ábhar a scríobhtar.

Sa chás go scríobhtar ábhar seachtrach nach bhfuil **ad rem** cuirfear as an áireamh an t-ábhar sin. D’fhéadfadh a bheith mar thoradh ar an gcinneadh sin nach sásóidh an iarracht cheapadóireachta na riachtanais ó thaobh fad de, agus dá thoradh sin, go ngearrfar pionós pro-rata ar an ábhar agus ar an nGaeilge.

Aicme   Grád/Grád Raon   (1) Stór Gaeilge + (2) Beachtas / Cruinnúsáid

---

A

(1) Stór Gaeilge-F. agus S. an-mhaith ar fad-sármhaith	A ard A meánach	76-80 marc 72-75 marc
(2) Cruinneas an-mhaith ar fad- sármhaith (den chuid is mó)	A íseal	68-71 marc

---

B

(1) Stór Gaeilge-F. agus S. an-mhaith	B ard B meánach	64-67 marc 60-63 marc
(2) Cruinneas an-mhaith (den chuid is mó)	B íseal	56-59 marc

C

(1) Stór Gaeilge-F. agus S. maith	C ard C meánach	52-55 marc 48-51 marc
(2) Cruinneas maith (den chuid is mó)	C íseal	44-47 marc

D

(1) Stór Gaeilge-F. agus S. measartha	D ard D meánach	40-43 marc 36-39 marc
(2) Cruinneas measartha (den chuid is mó)	D íseal	32-35 marc

E

(1) Stór Gaeilge- F. agus S. lag	E ard E meánach	28-31 marc 24-27 marc
(2) Cruinneas lag (den chuid is mó)	E íseal	20-23 marc

F agus N/G

(1) Stór Gaeilge-F. agus S. an-lag	F ard F meánach	16-19 marc 12-15 marc
(2) Cruinneas an-lag	F íseal N/G ard N/G íseal	8-11 marc 4-7 marc 0-3 marc

---

Páipéar II (200 marc)

Ceist 1

- LÉAMHTHUISCINT -

100 marc

Treoracha do mharcáil na léamhthuisceana

LÉAMHTHUISCINT: A agus B

Tá Ceist 1 – 5 ar cómharc, 7 marc ar gach ceann.

Tá trí mharc ag dul ar chuid (a).

Tá **dhá** chuid i gceist (b): (i) agus (ii) agus dhá mharc ar (b) (i) agus 2 mharc ar (b) (ii).

Glacfar le freagraí i bhfocail an iarrthóra nó i bhfocail an tsleachta, de réir mar a éilíonn an cheist.

Maidir le 6 (a) sa dá Léamhthuisceant tá trí mharc ar fáil as dhá mhír ghramadaí a aithint; tabharfar 2 mharc ar an gcéad cheann atá ceart agus marc amháin ar an gceann eile.

Tá 12 mharc ag dul ar Cheist 6 (b) sa dá chás. Ní mór d'iarrthóirí Ceist 6 (b) a fhreagairt **ina bhfocail féin**. I gceist 6 (b) sa LT ní féidir marcanna arda a bhronnadh más léir nach bhfuil tuiscint ag an iarrthóir ar an bpíosa. Ba cheart go ndéanfadh an cheist seo idirdhealú idir iarrthóirí A agus an chuid eile. Cad is grád C as 12? Níl níos mó ná grád C lom tuillte ag iarrthóir nach bhfuil ábalta tuairimí úra dá chuid féin a thabhairt i nGaeilge dá chuid féin atá gan locht? Tabharfar eolas breise faoi 6 (b) sna nótaí thíos ar an dá Léamhthuisceant.

Cuir an marc iomlán do gach fo-cheist sa cholún ar dheis sa fhreagarleabhar.

Léamhthuisicint A

- 1 (a) Luaigh **dhá** phointe eolais a thugann le fios go bhfuil déagóirí an lae inniu gafa go mór leis an nuatheicneolaíocht. (Alt 1)
{3 mharc: 2 mharc+1 mharc}
Ní féidir le déagóir maireachtáil go sona gan
- fón ina lámha
  - gan Facebook a sheiceáil
  - gan Twitter a úsáid. (2 mharc+1 mharc)
- (b) (i) Cén úsáid a bhaineann tuismitheoirí agus seantuismitheoirí as Skype? (Alt 1) **(pointe amháin) {2mharc}**
Bíonn siad ag caint lena ngaolta i Nua-Eabhrac nó in Sydney. (2 mharc)
- (ii) Cad as ar fhás an dul chun cinn sa chumarsáid le tríocha bliain anuas? (Alt 1) **(pointe amháin) {2 mharc}**
As obair agus as fis eolaithe éagsúla in Silicon Valley, California. (2 mharc)
- 2 (a) Cár baineadh úsáid as bogearraí an chomhlachta ríomhaireachta NeXT? (Alt 2) **(2 rud á lorg) {3 mharc}**
Baineadh úsáid astu san ardoideachas agus sa mhargaíocht idirnáisiúnta. (3 mharc) {3-1 =2 mharc mura mbíonn ach rud amháin luaite.}
- (b) (i) Luaigh fáth **amháin** ar tugadh Athair na Réabhlóide Digití ar Jobs. (Alt 2) **(pointe amháin) {2 mharc}**
- D'athraigh siad (a chomhlacht) na scannáin. (2 mharc)
  - D'athraigh siad na físeáin bheoite ó bhun. (2 mharc)
  - Chuir Jobs agus a chomhoibrithe earraí ar fáil a bhí níos soláimhsithe ná aon rud a bhí ar fáil riamh roimhe seo. (2 mharc)
  - Chuir Jobs agus a chomhoibrithe earraí ar fáil a bhí níos cumhachtaí ná aon rud a bhí ar fáil riamh roimhe seo. (2 mharc)
- (ii) Cén moladh a thug an tUachtarán Obama do Jobs ar lá a bháis? (Alt 2) **(pointe amháin) {2mharc}**
- Dúirt sé gur léirigh Jobs an fhís Mheiriceánach go foirfe (ina shaol agus ina iompar.) (2 mharc)
- 3 (a) Luaigh **dhá** phointe eolais faoina thuismitheoirí uchtála. (Alt 3) **{3 mharc}**
- Réitigh sé go maith lena thuismitheoirí uchtála.
  - Ní raibh oideachas orthu.
  - Ní raibh mórán airgid acu. **{2 mharc +1mharc}**
  - Chaitheadh sé tréimhsí fada lena athair uchtála sa gharáiste ag obair ar earraí leictreonacha, raidiúnna, teilifíseáin agus innill ghluaisteáin. (1 mharc) **(easnamhach)**

- 3 (b) (i) Cad a dhéanadh an leaid óg agus a athair uchtála sa gharáiste? (Alt 3)
(Pointe amháin) {2 mharc}
- ag obair ar earraí leictreonacha, raidiúnna, teilifíseáin agus innill ghluaisteáin. (2 mharc)
- (ii) Luaigh cúis amháin nach raibh Jobs sona ar scoil. (Alt 3) {2 mharc}
(pointe amháin)
- Níor thaitin an fhoghlaim fhoirmiúil ná an teagasc traidisiúnta leis. (2 mharc)
  - Níor thaitin an fhoghlaim fhoirmiúil leis. (2 mharc)
  - Níor thaitin an teagasc traidisiúnta leis. (2 mharc)
  - Ba mhór an luí a bhí aige leis an obair mheicniúil. (2- 1 mharc=1 mharc easnamhach)
- 4 (a) Luaigh pointe amháin eolais faoi stíl bhainistíochta Jobs. (Alt 4)
{3 mharc}
- Is mar gheall ar a stíl bhainistíochta a d'éirigh chomh maith leis na comhlachtaí a bhunaigh sé.(3 mharc)
  - D'fhéach sé chuige i gcónaí gur fostaíodh na daoine ba stuama agus ab inniúla. (3 mharc)
  - Chinntigh sé go mbeadh na hoibrithe ab fhearr sa chomhlacht scaipthe thart ar na rannóga éagsúla.(3 mharc)
  - D'eagraíodh sé ócáid bhliantúil do na hoibrithe seo agus chuireadh sé straitéis na bliana os a gcomhair (agus lorgaíodh sé aiseolas uathu.) (3 mharc)
  - Bhí nós aige cruinniú a thionól leo gach maidin Luain. (3 mharc)
  - Thuig na hoibrithe ab fhearr go raibh stádas ar leith acu i súile Jobs agus an chomhlachta.(3 mharc)
- (b) (i) Cén fáth ar thionóil sé cruinniú gach maidin Luain? (Alt 4)
{2 mharc} (pointe amháin)
- Fóram a bhí sa chruinniú seo chun iniúchadh a dhéanamh ar ghnó an chomhlachta (agus le cinntí a dhéanamh.) (2 mharc)
- (ii) Cén fáth ar thug Jobs óráidí? (Alt 4) {2 mharc} (pointe amháin)
- Chun poiblíocht a fháil do na fiontair éagsúla a bhí idir lámha aige. (2 mharc)
- 5 (a) Cad iad na hábhair chainte a bhí ag Jobs in Ollscoil Stanford? (Alt 5)
{3 mharc, 2 mharc +1 mharc } (Iolra atá i gceist = 2 phointe)
- An t-oideachas a fuair sé.
  - Na deacrachtaí a bhí aige ina shaol.
  - Na deiseanna a bhí aige ina shaol.
  - Thug sé comhairle do mhic léinn.
  - Ní raibh tuairim faoin spéir aige ag an am cad ba mhaith leis a dhéanamh.

- Níor bhain sé sult as an gcúrsa a roghnaigh sé.
- Mhol sé do na mic léinn féachaint ar dhúshláin an tsaoil mar dheiseanna chun feabhais agus mar ócáidí le hiarracht níos fearr a dhéanamh.
- Mhol sé do na mic léinn féachaint ar dheacrachtaí an tsaoil mar dheiseanna chun feabhais agus mar ócáidí le hiarracht níos fearr a dhéanamh.

**(b) (i) Cén chomhairle a chuir sé ar na mic léinn in Ollscoil Stanford ? (Alt 5)
{2 mharc} (pointe amháin)**

- Chomhairligh sé do mhic léinn Stanford an rud a gcuireann siad spéis ann a aimsiú agus an rud a ghealann an croí a lorg. (2 mharc)
- Mhol sé do na mic léinn féachaint ar dhúshláin agus ar dheacrachtaí an tsaoil mar dheiseanna chun feabhais agus mar ócáidí le hiarracht níos fearr a dhéanamh. (2 mharc)

**(ii) Cén dearcadh a bhí aige ar dhúshláin agus ar dheacrachtaí an tsaoil?
(Alt 5) (pointe amháin) {2 mharc}**

- féachaint ar dhúshláin agus ar dheacrachtaí an tsaoil mar dheiseanna chun feabhais. (2 mharc)
- mar ócáidí le hiarracht níos fearr a dhéanamh. (2 mharc)

6 (a) Aimsigh briathar saor san aimsir chaite in Alt 2 agus ainmfhocal sa ghinideach iolra in Alt 3. (3 mharc- 2 mharc + 1 mharc)

Briathar saor san Aimsir Chaite in Alt 2: tugadh

Ainmfhocal sa Ghinideach Iolra in Alt 3: innill ghluaisteán, in ainneoin na ndeacrachtaí.

(b) Bunaithe ar an eolas atá sa sliocht thuas, an dtaitníonn Steve Jobs leat mar dhuine?

Tabhair **dhá** fhath le do fhreagra. (Bíodh an freagra **i d'fhocail féin.**)

{12 mharc}

Tuairim atá ag teastáil anseo. Tá sé fíorthábhachtach go mbeadh an freagra seo i bhfocail an iarrthóra. (Ní mór Ceist 6 (b) a fhreagairt i d'fhocail féin = an treoir ar lch.3 den scrúdpháipéar.) Fiú nuair a bheidh an t-iarrthóir ag tabhairt samplaí ón téacs- ní leor sampla lom a thógaint as- caithfidh an t-iarrthóir ionramháil éigin a dhéanamh air.

An mharcáil = 6 mharc + 6 mharc

Fáth 1 + Sampla 1 = 6 mharc, F 1 + S 1 (6) =

Fáth 2 + Sampla 2 = 6 mharc, F 2 + S 2 (6) =

(Más lom insint ón téacs atá san iarracht, ní bhronnfar níos mó ná 3 mharc as 6 mharc ar an bhfreagra.)

Suimigh anois na marcanna agus léirigh mar seo iad.

Ceist 1 A (50) =

Léamhthuisicint B

- 1**
- (a)** Cén fáth a raibh an bhliain 2012 an-speisialta do Raidió na Gaeltachta?
(Alt 1) **(pointe amháin)** **{3 mharc}**
- Bhí an stáisiún raidió ag ceiliúradh dhá scór bliain ar an aer (ó bunaíodh é sa bhliain 1972.) (3 mharc)
- (b)**
- (i)** Cén deis a thug an raidió áitiúil seo do mhuintir na Gaeltachta?
(Alt 1) **(pointe amháin)** **{2 mharc}**
- Deis do mhuintir na Gaeltachta iad féin a chur in iúl ina dteanga féin sna meáin chumarsáide. (2 mharc)
  - Deis chun muintir na nGaeltachtaí éagsúla a nascadh le chéile ar an aer. (2 mharc)
- (ii)** Luaigh ábhar **amháin** cainte a bhí ag an gcúigear craoltóirí ar an gelár speisialta. (Alt 1) **{2 mharc}**
- Na laethanta tosaigh. (2 mharc)
  - Na dúshláin agus / nó na deacrachtaí a bhí rompu na laethanta sin. (2 mharc)
  - Faoin bpríbhleid a bhí acu muintir na nGaeltachtaí éagsúla a nascadh le chéile ar an aer. (2 mharc)
- 2**
- (a)** Tabhair pointe **amháin** eolais faoi cheantar Chonamara sular bunaíodh Raidió na Gaeltachta. (Alt 2) **{3 mharc}**
- Bhí an ceantar beo bocht ag an am. (3 mharc)
  - Ní raibh infreastruchtúr ceart ann. (3 mharc)
  - Ní raibh deiseanna fostaíochta ann. (3 mharc)
  - Bhí an ceantar á bhánú ag an imirce. (3 mharc)
- (b)**
- (i)** Luaigh rud **amháin** a bhí á lorg ag Gluaiseacht Chearta Sibhialta na Gaeltachta. (Alt 2) **(pointe amháin)** **{2 mharc}**
- údarás áitiúil forbartha agus pleanála (2 mharc)
  - plean cuimsitheach oideachais (2 mharc)
  - raidió áitiúil Gaeilge (do phobal na Gaeltachta) (2 mharc)
- (ii)** Cén **dá** dhream a raibh an raidió áitiúil Gaeilge le freastal orthu?
(Alt 2) **{2 mharc, 1 mharc+1 mharc}**

- Na pobail Ghaeltachta (1 mharc) + Gaeilgeoirí (ar fud na tíre) (1 mharc)
- 3 (a)** Luaigh deacracht **amháin** a bhí ag an tseirbhís agus í ag tosú. (Alt 3) **{3 mharc}**
(**pointe amháin**)
- Ní raibh na stiúideonna i nDoirí Beaga ná i mBaile na nGall tógtha. (3 mharc)
  - Ní raibh an cheanncheathrú i gCasla feistithe amach mar ba chóir. (3 mharc)
  - B'éigean an chéad chraoladh a dhéanamh as stiúideo RTÉ i gcathair na Gaillimhe.(3 mharc)
  - Ní chraoltaí ach cúpla uair an chloig gach tráthnóna i dtús ama.(3 mharc)
  - Bhí an tseirbhís teoranta do na ceantair Ghaeltachta amháin. (3 mharc)
- (b) (i)** Luaigh pointe **amháin** eolais faoi bheoshruth Raidió na Gaeltachta. (Alt 3) **{2 mharc}**
- Seoladh beoshruth Raidió na Gaeltachta ar an idirlíon i mBealtaine 2000. (2 mharc)
  - Tá fáil anois ar na cláir áit ar bith ar domhan. (2 mharc)
- (ii)** Cén t-athrú a tháinig ar uaireanta craolta Raidió na Gaeltachta ar an gcéad lá de Dheireadh Fómhair 2001? (Alt 3) **{2 mharc}**
(**pointe amháin**)
- Tá an stáisiún ag craoladh gan stad ó cheann ceann an lae. (2 mharc)
- 4 (a)** Luaigh **dhá** pointe eolais faoin tseirbhís nuachta a chuireann Raidió na Gaeltachta ar fáil. (Alt 4) **{3 mharc, 2 mharc+1 mharc}**
- Cuireann siad seirbhís nuachta den scoth ar fáil.
  - Bíonn tuairiscí acu ar imeachtaí náisiúnta agus idirnáisiúnta.
- (b) (i)** Cá bhfuil éisteoirí Raidió na Gaeltachta le fáil anois? (Alt 4) **{2 mharc}**
- I ngach cúinne den domhan (2 mharc)
  - I ngach cearn den oileán seo (2-1 mharc=1 mharc) (easnamhach)
- (ii)** Luaigh gné **amháin** d'obair an stáisiúin a mhol an tUachtarán. (Alt 4) **{2 mharc}**
- Ról an stáisiúin sa chraoltóireacht seirbhíse phoiblí (2 mharc)
  - Raon leathan clár (2 mharc)
  - Tá an raidió chun tosaigh san iarracht le hiarsmaí ón sean-am a chaomhnú.(2 mharc)
  - Ag tabhairt deiseanna don dream nua (2 mharc)
- 5 (a)** Cén fáth a mbeidh sé dian airgead a fháil leis an stáisiún a choimeád sa siúl? (Alt 5) **{3 mharc}**
(**Pointe amháin**)

- Tá airgead an stáit gann. (3 mharc)
  - Tá sé dian ar an rialtas an t-airgead a fháil le seirbhís chuimsitheach phoiblí a choimeád sa siúl i ngach réimse den saol. (3 mharc)
  - Tá ar RTÉ a gcuid seirbhísí uile a ghearradh siar cheal airgid. (3 mharc)
- (b) (i)** Tabhair píosa **amháin** eolais faoi úsáid an Bhéarla anois ar Raidió na Gaeltachta. (Alt 5) **{2 mharc}**
- Bíonn Béarla le cloisteáil anois tar éis a naoi a chlog trathnóna (ó ceadaíodh liricí Béarla ar na cláir a chraoltar faoin teideal Anocht fm.) (2 mharc)
- (ii)** Cá lorgófar airgead don stáisiún má ghearrtar siar ar an airgead poiblí? (Alt 5) **(Pointe amháin) {2 mharc}**
- Ón bhfógraíocht (2 mharc)
  - Ó chomhlachtaí tráchtála (ag fógairt a gcuid earraí ar Raidió na Gaeltachta) (2 mharc)

- 6 (a)** Aimsigh uimhir phearsanta in Alt 1 agus ainmfhocal firinsneach sa ghinideach uatha in Alt 3. **{3 mharc, 2 mharc+1 mharc}**

Uimhir phearsanta in Alt 1: cúigear, seachtar.
 Ainmfhocal firinsneach sa ghinideach uatha in Alt 3: uair an chloig,
 i dtús ama, ó cheann ceann an lae, Deireadh Fómhair

- (b)** Cén cineál (*genre*) scríbhneoireachta lena mbaineann an sliocht seo? Luaigh **dhá** thréith a bhaineann leis an gcineál seo scríbhneoireachta. Aimsigh sampla **amháin** de gach ceann den **dá** threith sin sa sliocht. (Bíodh an freagra i **d'fhocail féin**. Is leor **60** focal.) **{12 mharc}**

Cineál (<i>genre</i>) scríbhneoireachta= 2 mharc	Léiriú: C (2) =
Tréith 1 + sampla as an sliocht = 5 mharc	Léiriú: T 1 + S 1 (5) =
Tréith 2 + sampla as an sliocht = 5 mharc	Léiriú: T 2 + S 2 (5) =

Gan an cineál (*genre*) scríbhneoireachta ainmnithe i gceart, ní ghlacfar leis an bhfreagra.

Cineál (*genre*) scríbhneoireachta:

- píosa tuairisciúil
- píosa stairiúil
- píosa faisnéiseach
- píosa eolasach
- píosa iriseoireachta
- insint / cur síos ar...

Suimigh anois na marcanna agus léirigh mar seo iad.

Ceist 1 B (50) =

Suimigh na hiomláin ansin.

Ceist 1A (50) =

Ceist 1B (50) =

Ceist 1 (A+B) Iomlán (100) =

NB: I gcás na gceisteanna 2 (Prós), 3 (Filíocht), agus 4 (Litríocht Bhreise) beidh 5 mharc le bronnadh i ngach cás ar chaighdeán na Gaeilge. Sa Phrós mar sin 25 ar Eolas agus 5 ar Ghaeilge; san Fhilíocht 25 ar Eolas agus 5 ar Ghaeilge; sa Litríocht Bhreise 35 ar Eolas agus 5 ar Ghaeilge.

Freagair **Ceist 2A** (Prós Ainmnithe) *nó* **Ceist 2B** (Prós Roghnach).

2A. Prós Ainmnithe

Maidir leis an scéal béaloidis *Oisín i dTír na nÓg*, déan plé **gairid** ar do rogha **dhá** cheann de na ceanteidil seo a leanas:

- (i) An pháirt a ghlacann Niamh Chinn Óir sa scéal.
- (ii) Cruachás Oisín ón uair a d'fhág sé Tír na nÓg.
- (iii) An tréith bhéaloidis is mó a thaitníonn leat sa scéal. (Tabhair **dhá** fháth le do fhreagra.) (30 marc)

Dhá cheann le freagairt-an ceann is fearr a mharcáil as 13 mharc agus an ceann eile a mharcáil as 12 mharc.

Nóta: Caithfidh an Scrúdaitheoir an marc as 25 (13 + 12) (Ábhar) **agus** as 5 (Gaeilge) a thaispeáint go soiléir sna hionaid chúil sa fhreagarleabhar.

2B. Prós Roghnach

Níl cead aon ábhar a bhaineann le Prós Ainmnithe a úsáid i bhfreagra ar an bPrós Roghnach.

Maidir le **scéal béaloidis roghnach** a ndearna tú staidéar air le linn do chúrsa, déan plé **gairid** ar do rogha **dhá** cheann de na ceanteidil seo a leanas:

- (i) Saol an phríomhcharachtair (na príomhphearsan) sa scéal.
- (ii) Críoch an scéil.
- (iii) An tréith bhéaloidis is mó a thaitníonn leat sa scéal. (Tabhair dhá fháth le do fhreagra.)
Ní mór teideal an scéil bhéaloidis sin a scríobh síos go cruinn. (30 marc)

Dhá cheann le freagairt-an ceann is fearr a mharcáil as 13 mharc agus an ceann eile a mharcáil as 12 mharc.

Nóta: Caithfidh an Scrúdaitheoir an marc as 25 (13 + 12) (Ábhar) **agus** as 5 (Gaeilge) a thaispeáint go soiléir sna hionaid chúil sa fhreagarleabhar.

Freagair Ceist 3A (Filíocht Ainmnithe) *nó* Ceist 3B (Filíocht Roghnach) thíos.

3A. Filíocht Ainmnithe

- (i) “Tugann an file cur síos éifeachtach greannmhar dúinn ar an bhfear sa dán *Mo ghrá-sa (idir lúibíní)* (thíos).” É sin a phlé. (15 marc)

Treoir:

An ráiteas seo a phlé ag úsáid tagairtí as an dán agus forbairt ar na gnéithe greannmhara a úsáideann an file sa dán. (Eolas = 13 marc)

- (ii) Cén éifeacht a bhaineann le húsáid lúibíní sa dán seo? (Is leor pointe **amháin** eolais.) (6 marc)

Pointe **amháin** eolais a mharcáil as 5 marc

- (iii) Cé a chum an dán seo? Scríobh nóta gairid ar shaol agus ar shaothar an fhile. (9 marc)

Ainm an fhile = 1 marc

Saol an fhile = 4 marc

Saothar an fhile = 2 marc

Ní mór don Scrúdaitheoir an marc ar eolas as 25 marc maraon le marc ar Ghaeilge as 5 marc a thaispeáint sa fhreagarleabhar.

3B. Filíocht Roghnach

Níl cead aon ábhar a bhaineann le Filíocht Ainmnithe a úsáid i bhfreagra ar an bhFilíocht Roghnach.

- (i) Maidir le **dán nua-aimseartha roghnach** a ndearna tú staidéar air le linn do chúrsa, cad é príomhthéama an dáin? Déan cur síos ar an gcaoi a gcuirtear an príomhthéama in iúl dúinn. (15 marc)

Eolas = 13 marc

Príomhthéama = 3 marc

Cur síos air = 10 marc

- (ii) Cad é an mothú is láidre sa dán, dar leat? Luaigh fáth **amháin** le do fhreagra. (6 marc)

Mothú a ainmniú = 1 marc

Fáth = 4 marc

(iii) Cé a chum an dán seo? Scríobh nóta gairid ar shaol agus ar shaothar an fhile.
(9 marc)

Ainm an fhile = 1 marc
Saol an fhile = 4 marc
Saothar an fhile = 2 marc

Ní mór don Scrúdaitheoir an marc ar eolas as 25 marc maraon le marc ar Ghaeilge as 5 marc a thaispeáint sa fhreagarleabhar.

Freagair do rogha ceann **amháin** as Ceist 4 (A, B, C, D, E nó F) thíos.

4A. An Triail

Déan plé ar an bpáirt a ghlacann Pádraig Mac Cárthaigh sa dráma *An Triail agus* ar an tionchar atá aige ar shaol Mháire Ní Chathasaigh. (40 marc)

4B. A Thig Ná Tit Orm

“Faighimid léiriú suimiúil ar chúrsaí scoile agus ar chaitheamh aimsire sa Ghaeltacht nuair a bhí an t-údar ag fás aníos ann.”
Déan plé ar an ráiteas sin. (40 marc)

4C. Tóraíocht Dhiarmada agus Ghráinne

“Tá sárléiriú le fáil sa *Tóraíocht* ar thréithe agus ar iompar Fhinn Mhic Cumhaill.”
Déan plé ar an ráiteas sin. (40 marc)

4D. Gafa

“Tugtar léargas éifeachtach dúinn ar fhulaingt na máthar, Eithne, sa sliocht as an úrscéal *Gafa*.”
Déan plé ar an ráiteas sin. (40 marc)

4E. Canary Wharf

“Tá léiriú éifeachtach ar iompar agus ar mheon Ultain sa scéal *Saineolaí Teicneolaí*.”
Déan plé ar an ráiteas sin. (40 marc)

4F. Dánta Breise – Éiceolaí

Freagair (i), (ii) agus (iii) thíos.

- (i) Cad é príomhthéama an dáin *Éiceolaí* (thall), dar leat? Déan plé gairid ar an gcaoi a ndéantar léiriú ar an bpríomhthéama sin ó thús deireadh an dáin.

(Pléigh **dhá** theicníc fhileata, ar a laghad, i do fhreagra.) (20 marc)

- (ii) A bhfuil i gceist leis na línte seo a mhíniú:

Cuirim feochadáin chuici ar an ngaoth.
Téann mo sheilidí de sciúird oíche ag ithe a cuid leitíse.
Síneann na driseacha agamsa a gcosa faoin bhfál.
Is ar an bhféar aici siúd a dhéanann mo chaorthainnse cuileanna glasa a thál.

(10 marc)

- (iii) An teideal oiriúnach ar an dán é “Éiceolaí”, dar leat? Tabhair **dhá** fháth le do fhreagra. (10 marc)

Ceist 4A - 4E:

Treoracha :

Iarrtar ar na hiarrthóirí plé a dhéanamh ar an ráiteas agus eolas / tuairimí a léiriú sa fhreagra agus usáid a bhaint as samplaí cruinne, téagartha ón téacs. Déantar an freagra a mheas mar aonad agus an t-eolas a mharcáil as 35 marc agus an Ghaeilge san iarracht a mheas as 5 marc. Ní mór don scrúdaitheoir an mionbhriseadh marcanna seo a léiriú sa fhreagarleabhar.

Eolas (35) =
Gaeilge (5) =

Ceist 4F-Dánta Breise-Éiceolaí

- (i) Príomhthéama an dáin = 2 marc
Léiriú ar an bpríomhthéama = 17 marc

Tá plé ar an bpríomhthéama maraon le tagairtí cruinne, téagartha do théacs an dáin ag teastáil sa fhreagra.

- (ii) A bhfuil i gceist leis na línte ón dán a mhíniú = 8 marc
- (iii) Dhá fháth = 8 marc
Fáth 1 = 4 marc
Fáth 2 = 4 marc

Ní mór don scrúdaitheoir an mionbhriseadh marcanna a léiriú sa fhreagarleabhar.

Eolas (35) =
Gaeilge (5) =

Grádú Marcála sna Ceisteanna

N. B. Den bhfíorthábhacht é go mbeifeá ag machnamh i ngráid agus i gcéatadain le linn na marcála. (Féach an scéim ghrádaithe sa Cheapadóireacht ar lch. eile.)

An freagra a ghrádú agus a chéatadánú i d'aighe i dtosach, ansin cinneadh ar an marc.

GRÁD	200	160	100	68	60	56	44	40	35	30	25	22	18
A	170	136	85	58	51	48	38	34	30	26	22	19	16
B	140	112	70	48	42	40	31	28	25	21	18	16	13
C	110	88	55	38	33	31	25	22	20	17	14	13	10
D	80	64	40	28	24	23	18	16	14	12	10	9	8
GRÁD	17	16	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	
A	15	14	12	12	11	10	9	8	7	6	6	5	
B	12	12	10	10	9	8	7	7	6	5	5	4	
C	10	9	8	8	7	7	6	5	5	4	4	3	
D	7	7	6	6	5	5	4	4	4	3	3	2	

Socruithe Réasúnta agus Scéim Mharcála Mhodhnaithe

Cuirtear **Scéim Mharcála Mhodhnaithe (SMM)** i bhfeidhm ar an obair a chuireann iarrthóirí isteach ar deonaíodh ceann amháin nó níos mó de na socruithe seo a leanas dóibh:

- Úsáid téipthaifeadáin.
- Úsáid próiseálaí focal.
- Úsáid scríobhaí.
- Tarscaoileadh maidir le litriú agus gnéithe áirithe den ghramadach.

Sa Ghaeilge Ardleibhéal ciallaíonn sé sin nach ngearrtar pionós as earráidí sa litriú ná i ngnéithe gramadaí áirithe.

Litriú: I gcás earráidí litrithe, iarrtar ar scrúdaitheoirí gan líne a chur faoi fhocail atá litrithe mícheart ná faoi fhocail a bhfuil síneadh fada ar lár, fiú má chuireann sé isteach ar fhuaimniú an fhocail.

Cuirtear **An Scéim Mhodhnaithe Mharcála (SMM)** i bhfeidhm sa mheasúnú ar Ghaeilge sna ranna seo a leanas:

An Chluastuisicint: Gaeilge (0-3 mharc)

Páipéar 1: An Cheapadóireacht –An Cumas Gaeilge (80 marc)

Páipéar 2: Ceist 2: Prós Ainmnithe / Roghnach- An Ghaeilge (5 mharc)

Páipéar 2: Ceist 3: Filíocht Ainmnithe / Roghnach –An Ghaeilge (5 mharc)

Páipéar 2: Ceist 4:Litríocht Bhreise –An Ghaeilge (5 mharc)

Leathanach Bán

Leathanach Bán

